

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุ ที่รับบริการในพลุมเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

Painting Creation for Aesthetics Development for
Elderly People in Pruettavech Home Care Center
for Elderly Care, Somdech Phra Pinklao Hospital

พัฒนภัสสร ภัทรรภาสทธิ์¹

Panpassorn Phatthapasit

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลด้านสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ 2) สร้างสรรค์งานจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการในพลุมเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า และ 3) ประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพลุมเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า วิธีวิจัยจิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาข้อมูลด้านสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ และสัมภาษณ์เชิงลึก สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากกลุ่มผู้สูงอายุในพลุมเวชโฮมแคร์ จำนวน 5 คน สร้างสรรค์งานจิตรกรรม วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินคุณค่า และความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรม โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ในการวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

¹อาจารย์ประจำสาขาออกแบบทัศนศิลป์ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ติดต่อได้ที่: panpassorn14@gmail.com

¹Lecturer in the Department of Bachelor of Fine and Applied Arts: Visual Art Design Faculty of Humanities and Social Dhonburi Rajabhat University, e-mail: panpassorn14@gmail.

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลด้านสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ พบการศึกษากับจิตวิทยา และทฤษฎีการเรียนรู้โดยตรง เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ หมายถึง การรับรู้ความซาบซึ้งในคุณค่าแห่งความงาม ความประณีตและเรื่องราวในงานทัศนศิลป์ สัมกับจิตวิทยา สัมกับทัศนธาตุหนึ่งในงานทัศนศิลป์ ส่งผลต่ออารมณ์ จิตใจ และความผ่อนคลาย ทฤษฎีรับรู้โดยตรง เป็นการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม มนุษย์จะเกิดการรับรู้ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ตรงของแต่ละบุคคล 2) สร้างสรรค์จิตรกรรม สีอะคริลิกบนผ้าใบ จำนวน 3 ภาพ แนวความคิด สีสันและแสงแดดอันสดใสในธรรมชาติที่ให้พลังในวันใหม่ของชีวิต และ 3) ผลการประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรม พบว่า อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X}$ = 3.88) จิตรกรรมจากงานวิจัยนี้เป็นฐานข้อมูลการสร้างงานศิลปะเพื่อปรับภูมิทัศน์ให้กับศูนย์ดูแลผู้สูงอายุได้

คำสำคัญ: จิตรกรรม ผู้สูงอายุ พหุเวชโฮมแคร์ สุนทรียภาพ

Abstract

This research aimed to 1) study aesthetic information in visual arts, 2) create art paintings for the elderly who receive services from the Pruettavech Home Care Center for Elderly Care, Somdech Phra Pinklao Hospital, and 3) evaluate the aesthetic value and satisfaction in painting from the older adults in the Pruettavech Home Care Center for Elderly Care, Somdech Phra Pinklao Hospital. The research was the creation of paintings. The data were collected by studying literature on aesthetics in Fine Arts and conducting in-depth interviews. The study involved five elderly individuals selected through purposive sampling at the Pruettavech Home Care Center for Elderly Care. The creative painting research methods data were collected by studying visual aesthetic data and conducting in-depth interviews with five older people. The study evaluated the value and aesthetic satisfaction of the painting using percentages and means and presented the research results using descriptive analytics.

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ ในพลุฒเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

The results of this study were presented as follows: 1) the study of aesthetic information in visual arts revealed the need to study the study of colors and psychology and the direct perceptive theory as the contents are related. Aesthetic information is appreciating visual art's beauty, elegance, and story values. Colors and psychology - color is a visual element that arouses emotions, mind, and relaxation. Direct perception theory studies human behavior reacting to the environment. How much humans can perceive depends on each individual's direct experience. 2) three paintings were created using acrylic on canvas from colorful colors and natural sunlight, creating energy for a new day of life. Moreover, 3) the evaluation results of aesthetic value and satisfaction in painting overall were satisfactory ($\bar{X}$ = 3.88). The paintings create a database about creating artwork that can be used in landscaping for elderly care centers.

Keywords: Painting, Elderly people, Pruettavech Home Care, Aesthetic

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยกำลังมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) หมายความว่าประเทศไทยมีประชากรอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวนมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด จากรายงานทีดีอาร์ไอ (TDRI) ปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุประมาณ 13 ล้านคน หรือร้อยละ 19 ของจำนวนประชากรไทยทั้งหมด ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2562: ออนไลน์) เมื่อจำนวนผู้สูงอายุมากขึ้นส่งผลให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาทางด้านอารมณ์และสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ ปัญหาด้านสุขภาพร่างกายที่มีความเสื่อมโทรม ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้วยความเข้าใจ (จิราภรณ์ การะเกตุ, 2562: ออนไลน์) เพราะเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย ร่างกายของผู้สูงอายุจะเกิดความเสื่อมโทรมเจ็บป่วยได้ง่าย 2) การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม ผู้สูงอายุหลังเกษียณจะเกิดสภาวะการฉุนเฉียวเสียรายได้และลดบทบาทการเป็นผู้นำ 3) การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม การโยกย้ายที่

อยู่อาศัยเพื่อให้มีผู้ดูแลส่งผลต่อสภาพจิตใจและอารมณ์ของผู้สูงอายุ ทำให้เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพกาย รู้สึกสูญเสียภาพลักษณ์ จากปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้ผู้สูงอายุขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ต้องอยู่ในภาวะพึ่งพิง รู้สึกอ้างว้าง รู้สึกน้อยใจ หดความภาคภูมิใจในตนเอง ปฏิเสธการเข้าสังคม ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิตที่รุนแรงมากขึ้น (ญาดารัตน์ บาลจ่าย และคณะ, 2561: 196-197) สำหรับปัญหาสุขภาพจิตของผู้สูงอายุไทยพบว่าโรคสมองเสื่อมและโรคซึมเศร้าเป็นปัญหาด้านสุขภาพอันดับต้น ๆ อาการที่แสดงออกถึงปัญหาสุขภาพจิตของผู้สูงอายุที่พบเห็นได้บ่อยคือ เหงา กังวลใจ ไม่สบายใจ น้อยใจ คับข้องใจ นอนไม่หลับ ซึมเศร้า ว้าวุ่น หลงลืม การคิดการตัดสินใจช้า (สุนิสา คำขึ้น และคณะ, 2563: 151-152) จากปัญหาทางด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุดังที่กล่าวจึงมีการนำศาสตร์ทางเลือกอย่างศิลปบำบัด และงานศิลปกรรมบำบัดเข้ามาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบำบัดเยียวยาปัญหาสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ

ศิลปกรรมบำบัด หมายถึง การใช้งานศิลปะหรือรูปแบบของงานศิลปกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการบำบัด เยียวยาปัญหาจิตใจของผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้า (ซูวิทย์ รัตนพลแสนย์ และคณะ, 2554: 193) การจัดกิจกรรมโดยใช้ศิลปะเป็นฐาน พบว่าสามารถแก้ปัญหาภาวะเสื่อมถอยทั้งทางร่างกาย จิตใจ ช่วยพัฒนาสุขภาวะของผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน คือ สุขภาวะทางกาย ทางใจ ทางสังคม และทางปัญญา โดยเริ่มจากพัฒนาสุขภาวะทางใจส่งผลให้เกิดแรงจูงใจและกำลังใจในการดูแลสุขภาพ เมื่อมีกำลังใจและมีสุขภาพที่แข็งแรงจะส่งผลให้เกิดปัญญา เกิดความคิด ความรู้ การตัดสินใจ มองเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดทัศนคติที่ดีในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (อรพยา สารมาศ และคณะ, 2563: 2-12) ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา (2567: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงบันทึกของ ฟลอเรนซ์ ไนติงเกล (Florence Nightingale) พยาบาลผู้บุกเบิกวิชาชีพพยาบาลและระบบสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2403 ซึ่งในบันทึกการพยาบาลได้เขียนว่า “ดอกไม้สีแสนสดใส และศิลปกรรมอันงดงามจะช่วยฟื้นฟูคนไข้ให้หายเร็วขึ้น” นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้ผลงานภาพศิลปะ และผลงานประติมากรรมของศิลปินที่มีชื่อเสียง มาประดับตกแต่งในโรงพยาบาลเชลซีและเวสต์มินสเตอร์ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร แสดงให้เห็นว่าผลงานศิลปกรรมมีความสำคัญเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการบำบัดเยียวยาผู้ป่วย

งานจิตรกรรมเป็นงานศิลปกรรมที่อยู่ในหมวดของงานทัศนศิลป์ ซึ่งให้คุณค่าทางความงามทำให้เกิดแรงกระตุ้นและตอบสนองทางด้านจิตใจ เกิดความรู้สึกประทับใจ

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ ในพลุณเวหโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

อัมเมมใจ ให้คุณค่าทางความหมายเรื่องราวเนื้อหาสาระสำคัญที่แฝงอยู่ในผลงาน และยังให้คุณค่าต่อชีวิตและสังคมในด้านการยกระดับจิตใจ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กวีซีไรต์ของไทย ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานศิลปกรรมว่าเป็นเครื่องยกระดับวิญญาณความเป็นคน กล่าวคือ การที่ได้ชื่นชมผลงานศิลปกรรมที่มีความงาม มีความประณีตละเอียดอ่อน จะยกระดับจิตใจของคนเราให้สูงขึ้นได้ เกิดความรู้สึกรั้งถึงความตึงาม และจริยธรรมอย่างลึกซึ้ง ช่วยให้ผ่อนคลาย พัฒนาสุขภาพจิต กระตุ้นจินตนาการ และเป็นการจรรโลงจิตใจแก่ผู้ดู (จอมยุทธ์ แห่งบ้านจอมยุทธ์, 2543: ออนไลน์)

พลุณเวหโฮมแคร์เป็นศูนย์ดูแลผู้สูงอายุของโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ตั้งอยู่ในพื้นที่โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ถนนสมเด็จพะเจ้าตากสิน แขวงบุดคโล เขตธนบุรี กรุงเทพฯ โดยมีเป้าหมายบริการคือ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุเหมือนญาติผู้ใหญ่เพื่อให้มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี และเพื่อให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจและประทับใจ เป็นศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่มีการดูแลโดยทีมแพทย์และพยาบาล โดยแพทย์จะมีการตรวจเยี่ยม 2 ครั้งต่อเดือน แพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูตรวจเยี่ยม 1 ครั้งต่อเดือน พยาบาลวิชาชีพตรวจเยี่ยมประเมินทุกวัน การบริการมีทั้งรายวัน และรายเดือน ห้องพักเดี่ยว และห้องพักรวม มีกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุที่มีความเหมาะสมตามสภาพร่างกาย เช่น ทำบุญตักบาตร สวดมนต์ การออกกำลังกาย การสนทนาโดยใช้หลักจิตวิทยาเพื่อเป็นการกระตุ้นการทำงานของสมอง เดินเล่นในสวน รวมทั้งกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่น กิจกรรมตามเทศกาลของไทย กิจกรรมเล่นเกมใบ้คำ เป็นต้น พลุณเวหโฮมแคร์เป็นศูนย์ดูแลผู้สูงอายุแห่งเดียวของพื้นที่ฝั่งธนบุรีที่อยู่ในการบริหารของโรงพยาบาลของรัฐ มีมาตรฐานด้านการดูแล ด้วยสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ผู้สูงอายุที่รับบริการและญาติจึงเกิดความมั่นใจในการบริการจากทีมแพทย์และพยาบาลเป็นอย่างมาก จากการเข้าสำรวจพื้นที่และสภาพแวดล้อมของพลุณเวหโฮมแคร์เป็นอาคารที่ปรับปรุงจากอาคารตรวจผู้ป่วยฉุกเฉิน โครงสร้างและบรรยากาศโดยรวมจึงเป็นเหมือนห้องพักรักษาของผู้ป่วยสูงอายุโดยทั่วไป มีห้องนันทนาการไว้ทำกิจกรรมนันทนาการ และมีสวนหย่อมอยู่บริเวณระเบียงด้านข้างอาคาร ซึ่งจากการสังเกตยังขาดการตกแต่งพื้นที่ทางด้านความงามหรือสุนทรียภาพที่ส่งเสริมภาพลักษณ์และสร้างสุนทรียภาพให้กับสถานที่ได้

โครงการวิจัยการสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้กับพลุณเวหโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า เป็นโครงการวิจัยสร้างสรรค์

จิตรกรรมมุ่งเน้นการสร้างสุนทรียภาพหรือความงามในพื้นที่พหุเวชโฮมแคร์ สร้างบรรยากาศให้เกิดความรื่นรมย์ ผ่อนคลาย เฟลิดเฟลิน พัฒนาสุขภาพจิต และสร้างความจรรโลงใจแก่กลุ่มผู้สูงอายุที่เข้ารับการบริการ ที่พหุเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาข้อมูลด้านสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์
2. สร้างสรรค์งานจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการในพหุเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า
3. ประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพหุเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

วิธีการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นงานวิจัยจิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์ มีขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์การใช้งานจิตรกรรมพัฒนาสุนทรียภาพของผู้สูงอายุในพหุเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ สีกกับจิตวิทยา ทฤษฎีการรับรู้โดยตรง และข้อมูลผู้สูงอายุที่รับบริการของพหุเวชโฮมแคร์

1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน คัดจากผู้สูงอายุทั้งหมด 24 คน มีเกณฑ์การคัดเลือกจากผู้สูงอายุในพหุเวชโฮมแคร์ที่สามารถพูดคุยสื่อสารได้ ให้ข้อมูลได้ เคลื่อนไหวได้ และยินยอมเข้าร่วมให้ข้อมูล

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมี 2 ส่วน คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ วันที่ เวลา ในการให้ข้อมูล ข้อ 2) แบบสัมภาษณ์ที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสนใจของผู้สูงอายุทางด้านความงามที่ส่งผลต่อความรู้สึกผ่อนคลาย

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ ในพลุมเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

1.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ 2 คน มีค่า IOC = 0.93

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุในพลุมเวชโฮมแคร์ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1 ศึกษาแนวความคิดในการสร้างจิตรกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุในพลุมเวชโฮมแคร์

2.2 สร้างแบบร่างงานจิตรกรรม

2.3 ตรวจสอบคัดเลือกแบบร่างโดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านผู้สูงอายุ 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ 2 คน รวมจำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบร่าง

2.4 ปรับปรุงแบบร่างจากข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง จนได้แบบร่างงานจิตรกรรมที่มีความสมบูรณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน เห็นพ้องต้องกัน

2.5 สร้างสรรค์จิตรกรรม จำนวน 3 ภาพ ด้วยเทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60X80 เซนติเมตร

ขั้นตอนที่ 3 การนำงานสร้างสรรค์จิตรกรรมทดลองใช้และประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพลุมเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

3.1 เครื่องมือที่ใช้

3.1.1 ผลงานจิตรกรรมด้วยเทคนิคสีอะคริลิก บนผ้าใบ จำนวน 3 ภาพ ขนาด 60X80 เซนติเมตร ติดตั้งผลงานจิตรกรรมในห้องนันทนาการ เนื่องจากเป็นห้องที่กลุ่มผู้สูงอายุเข้าทำกิจกรรมร่วมกันทุกวัน เช่น รับประทานอาหาร ดูโทรทัศน์ ภายภาพบำบัด สวดมนต์ เล่นเกมไพ่ และ เป็นห้องที่มีพื้นที่ผนังที่เหมาะสมสำหรับตกแต่งงานจิตรกรรม

3.1.2 แบบประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพลุมเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า จำนวน 5 ข้อ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความงาม ความประณีตในงานจิตรกรรม เนื้อหาเรื่องราวในงานจิตรกรรม ที่ส่งผลต่อความรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ

และความพึงพอใจในงานจิตรกรรม มีเกณฑ์การใช้คะแนนตั้งแต่พอใจมากที่สุด จนถึงพอใจน้อยที่สุด

3.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ 2 คน มีค่า IOC = 1.00 ภายหลังการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมเสร็จสิ้น จะนำผลงานมาติดตั้งในห้องนันทนาการ และผู้วิจัยจะเชิญชวนให้ผู้สูงอายุได้ชื่นชม หลังการติดตั้งงาน 15 วัน ผู้วิจัยจะเข้าไปให้ผู้สูงอายุประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพหุเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า เวลา 10-15 นาทีต่อคน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และสรุปผล

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ สีกับจิตวิทยา และทฤษฎีการรับรู้โดยตรง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3.3.2 วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่รับบริการในพหุเวชโฮมแคร์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3.3.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพหุเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย นำมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการในพหุเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า เป็นงานวิจัยจิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์ นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลด้านสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์

ผลการศึกษาข้อมูลด้านสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ พบการศึกษาสีกับจิตวิทยา และทฤษฎีการรับรู้โดยตรง เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ ในพลุณเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ หมายถึง การรับรู้ความซาบซึ้งในคุณค่าแห่งความงาม ความประณีตและเรื่องราวในงานทัศนศิลป์ (มัย ตะต๊ะ, 2562: 82) เกิดจากการรับรู้ของมนุษย์ต่อความงามจากผลงานทางทัศนศิลป์ การรับรู้ลักษณะนี้เรียกว่าประสบการณ์ทางสุนทรียะ ซึ่งจะส่งผลต่ออารมณ์ และจิตใจ เกิดความรู้สึกทั้งทางด้านดี หรือ สุขารมณ์ ซึ่งเป็นอารมณ์ของความสุข เพลิดเพลิน (โอชนา พูลทองดีวัฒนา, 2561: 13-14) สบายใจ รื่นรมย์ อิ่มเอมใจ ประทับใจ และยังสามารถส่งผลตรงข้ามได้ และส่งผลต่อบุคลิกภาพ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ

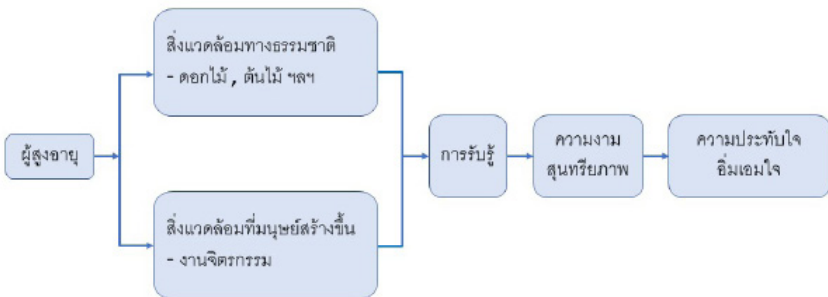
สีกบจิตวิทยา สีเป็นทัศนธาตุหนึ่งในงานทัศนศิลป์ มีส่วนร้ำที่ส่งผลต่ออารมณ์และจิตใจ ทั้งทางด้านสุข และหม่นหมอง สีบางสีสามารถเพิ่มหรือลดแรงดันโลหิต ส่งผลต่อภาวะความตึงเครียด ความตื่นตัว ความสนใจ และการผ่อนคลายให้แก่บุคคลได้ รวมถึงการรับรู้สีในระดับจิตไร้สำนึก ประสบการณ์เกี่ยวกับสีที่สะสมไว้ในจิตไร้สำนึกของคนที่เคยได้รับมาตั้งแต่วัยเด็กสามารถสื่อความรู้สึก สื่อความหมายทางอารมณ์อย่างกว้างขวาง (ปุนณรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์, 2560: 82-90) ผู้ที่ชมผลงานทัศนศิลป์รับสารตามประสบการณ์สุนทรียะของแต่ละคน ซึ่งสีจะมีส่วนสำคัญในการสร้างความรู้สึกทั้งด้านลบและด้านบวก อันแสดงถึงความรู้สึกแห่งศิลปะที่แตกต่างกันไป

ทฤษฎีรับรู้โดยตรง อยู่ภายใต้บริบทของจิตวิทยานิเวศ (Ecological Psychology) เป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผ่านประสบการณ์ทางสุนทรียะ ผู้ที่ชมภาพจิตรกรรมจะรับรู้ว่ามีวัตถุในภาพจิตรกรรมมีความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใดขึ้นกับประสบการณ์ตรงที่ตนเคยได้รับมาก่อน ประสบการณ์เหล่านี้จะส่งผลทางด้านจิตใจของมนุษย์ ทั้งด้านความประทับใจและความสะท้อนใจ (ปุนณรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์, 2560: 115-117)

ผลการศึกษาข้อมูลทางด้านสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ สีกบจิตวิทยา ทฤษฎีรับรู้โดยตรง ผู้วิจัยได้นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามที่เกี่ยวกับความเข้าใจด้านสุนทรียภาพ คำถามที่เกี่ยวกับประสบการณ์การรับรู้ทางทัศนศิลป์ คำถามถึงความรู้สึกต่อบรรยากาศสถานที่พักอาศัย คำถามเกี่ยวกับภาพวาดที่ทำให้รู้สึกถึงความผ่อนคลาย สบายใจ คำถามถึงสีที่รู้สึกถึงความผ่อนคลาย สดชื่น สดใส เพื่อได้ข้อมูลทางความสนใจในทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลมาเป็นแนวคิดในการสร้างงานจิตรกรรม จากการศึกษาผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นถึงบรรยากาศของพลุณเวชโฮมแคร์ ว่าเป็นลักษณะหอผู้ป่วยทั่วไป

สะดวก มีคุณภาพ บรรยากาศไม่ค่อยพลอดโปรง ไม่สบายตา ผู้ให้ข้อมูลมีความเข้าใจความหมายของสุนทรียภาพว่า ภาพสวย ๆ ภาพที่น่ามอง พื้นที่สวย ๆ ผู้ให้ข้อมูลแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับภาพเดิมที่ติดฝาผนังในบริเวณพุ่มवेशโฮมแคร์ว่าเป็นภาพถ่ายดอกไม้อยู่ในกรอบมีขนาดเล็กมากมีสภาพเก่า เห็นไม่ค่อยชัดเจน ถ้ามีภาพวาดสวย ๆ มาติดฝาผนังในบริเวณพุ่มवेशโฮมแคร์ น่าจะเป็นการดีสถานที่น่าจะสวยงามมากขึ้น มีพื้นที่ที่น่ามอง สบายตามากขึ้น น่าจะมีความรู้สึกสดชื่น ได้คิดเห็นว่าภาพที่เห็นแล้วรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ อิ่มเอมใจ มีความสุข คือภาพธรรมชาติ เป็นส่วนใหญ่ เช่น ภาพวาดเกี่ยวกับทิวทัศน์ มุมกว้าง ๆ ป่าเขา ดอกไม้ ต้นไม้ ลำธาร ที่ดูแล้วเย็นสบายผ่อนคลาย และภาพเกี่ยวกับศาสนาเป็นอันดับรอง เช่น ภาพการทำบุญ ใส่บาตร และแสดงความคิดเห็นว่าสีที่เห็นแล้วรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ อิ่มเอมใจ มีความสุข คือ สีสว่าง ๆ สีนวล ๆ สีเขียวอ่อน สีฟ้า สีม่วงอ่อน และสีสดใส สีเหลือง สีส้ม สีชมพู

ผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงกระบวนการรับรู้ทางสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ ที่มีขั้นตอนการรับรู้ ทั้งจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น งานจิตรกรรม โดยลำดับของการเกิดการรับรู้ความงามจากประสาทสัมผัสของมนุษย์ได้แปรเปลี่ยนเป็นความประทับใจและความอิ่มเอมใจ

ภาพที่ 1: พังแสดงกระบวนการรับรู้ทางสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์

ที่มา: พันธ์ภัสสร ภัทรภาสิทธ์ (2566)

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ ในพลυณเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

ภาพที่ 1 เป็นภาพแสดงกระบวนการรับรู้ทางสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ โดยเริ่มจากผู้สูงอายุได้มีประสบการณ์รับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และมีประสบการณ์ชมผลงานจิตรกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น เมื่อได้ชมผลงานจิตรกรรมที่เป็นภาพเกี่ยวกับธรรมชาติจะสามารถรับรู้และเข้าใจภาพจิตรกรรมได้เนื่องจากมีประสบการณ์รับรู้มาก่อน และเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าแห่งความงาม ความประณีตและเรื่องราวในงานจิตรกรรม เรียกการรับรู้นี้ว่าประสบการณ์ทางสุนทรียะ ซึ่งการรับรู้นี้ส่งผลต่ออารมณ์ และจิตใจ แปรเปลี่ยนเป็นความประทับใจและความอ่่มอ่ใจ

2. สร้างสรรค์งานจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการใน พลυณเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

ผลการสร้างสรรค์จิตรกรรมผู้วิจัยเริ่มทำการสร้างแบบร่างจากแนวความคิดที่เกิดจากเรื่องราวหรือความสนใจของผู้สูงอายุที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งได้สรุปแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมคือ สีสน้และแสงแดดอันสดใสในธรรมชาติ ซึ่งนำเสนอเรื่องราวเป็นภาพทิวทัศน์ของธรรมชาติที่ให้ความรู้สึถึงความสุขชื่นสดใส บรรยากาศของแสงแดดยามเช้าที่ให้ความรู้สึอบอุ่นให้พลังในวันใหม่มีชีวิต ผู้วิจัยใช้เส้นอิสระรูปทรงทางธรรมชาติในการสร้างแบบร่าง ใช้สีโทนเย็น ร้อยละ 70 ของภาพเพื่อสร้างความรู้สึผ่อนคลายสบายตา คือ สีน้ำเงิน สีฟ้า และ สีเขียว ใช้สีโทนร้อน ร้อยละ 30 ของภาพเพื่อสร้างความรู้สึกระตุ้นความสนใจ โดยสีที่ใช้ได้แก่ สีส้ม สีแดง สีชมพู และใช้สีที่อยู่สองโทนสี แทรกผสานสร้างความเชื่อมโยงของสีทั้งโทนเย็นและโทนร้อนช่วยลดความขัดแย้งคือ สีเหลือง และ สีม่วง พื้นผิวในภาพจะมีพื้นผิวเรียบในบริเวณท้องฟ้าด้วยวิธีการเกลี่ยสีเรียบให้ความรู้สึโปร่งสบาย และพื้นผิวขรุขระบริเวณรูปทรงธรรมชาติ ต้นไม้ ดอกไม้ ภูเขา โดยใช้ฝีแปรงในการแต้มสีเป็นชั้น ๆ ให้ความรู้สึทึ่ลึวไหว สร้างความกลมกลืนของภาพโดยใช้การกระจายของสี และรูปทรงที่ซ้ำกัน จัดภาพแบบความสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากัน

ตารางที่ 1: แสดงสัดส่วนการใช้โทนสีเย็นและโทนสีร้อนในการสร้างงานจิตรกรรม

สีวรรณะเย็น หรือ สีโทนเย็น 70%			สีวรรณะร้อน หรือ สีโทนร้อน 30%		
สี	ชื่อสี	ความหมาย อารมณ์	สี	ชื่อสี	ความหมาย อารมณ์
	สีน้ำเงิน	สงบ มั่นคง สุขุม ปลอดภัย		สีแดง	มีพลัง ร้อนแรง
	สีฟ้า	นุ่มนวล สงบ ปลอดภัย ปลอดภัย		สีส้ม	สนุกสนาน กระตือรือร้น ตื่นเต้น
	สีเขียว	ธรรมชาติ สดชื่น ชุ่มชื้น		สีชมพู	อ่อนโยน นุ่มนวล อ่อนหวาน
สีสองวรรณะ หรือ สีสองโทน					
สี	ชื่อสี	ความหมาย อารมณ์			
	สีเหลือง	สว่างไสว มีจินตนาการ เรื่องปัญญา			
	ม่วง	จิตวิญญาณ ความสง่างาม กล้าหาญ ก้าวหน้า			

ที่มา: พัฒน์ภัสสร ภัทธานิติ (2567)

ตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า มีการแสดงสัดส่วนการใช้โทนสีเย็นและโทนสีร้อนในการสร้างงานจิตรกรรมโดยใช้สีวรรณะเย็น หรือ โทนเย็น ร้อยละ 70 ได้แก่ สีน้ำเงิน สื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึก สงบ มั่นคง สุขุม ปลอดภัย สีฟ้า สื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึก นุ่มนวล ปลอดภัย ปลอดภัย และสีเขียว สื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึก ธรรมชาติ สดชื่น ชุ่มชื้น ใช้สีวรรณะร้อน หรือ สีโทนร้อน ร้อยละ 30 ได้แก่ สีแดง สื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึก มีพลัง ร้อนแรง สีส้ม สื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึกสนุกสนาน กระตือรือร้น ตื่นเต้น และสีชมพู สื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึก อ่อนโยน นุ่มนวล อ่อนหวาน ใช้สีสองวรรณะ หรือ สองโทน แทรกผสานสีที่ทั้งสองโทนเพื่อความกลมกลืน ได้แก่ สีเหลือง สื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึก สว่างไสว มีจินตนาการ เรื่องปัญญา และสีม่วง สื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึก จิตวิญญาณ ความสง่างาม กล้าหาญ ก้าวหน้า

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ ในพลุณเวชโสมแคว์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

ผู้วิจัยสร้างแบบร่าง 2 ชุด ให้ได้จำนวน 9 แบบร่าง ด้วยเทคนิคสีอะคริลิคบนกระดาษ 100 ปอนด์ เพื่อเป็นต้นแบบของจิตรกรรมที่ใช้ติดตั้งบนผนังห้องนันทนาการ 2 ตำแหน่ง คือ บริเวณผนังริมหน้าต่าง 2 ข้างระหว่างโทรทัศน์ จำนวน 2 รูป ซึ่งภาพมีเรื่องราว บรรยากาศเชื่อมโยงกัน และผนังด้านในติดกับห้องพยาบาลจำนวน 1 รูป และทำการคัดเลือกแบบร่างโดยผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ 1 ท่าน เพื่อคัดเลือกแบบให้ได้ 3 แบบร่าง ดังนี้

ภาพที่ 2: แบบร่างจิตรกรรมชุดที่ 1 แบบร่างปรับปรุง

ที่มา: พัฒน์ภัสสร ภัทธาสสิทธิ์ (2566)

ภาพที่ 2 เป็นแบบร่างที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยได้เพิ่มดอกทานตะวันเข้าในภาพเพื่อให้ภาพมีความหมายที่ดีขึ้น สื่อถึง พลัง ความแข็งแรง ความหวัง และความสดใส ใบของต้นทานตะวันขนาดใหญ่สีเขียวแสดงถึงความแข็งแรง สดชื่น และภาพทุ่ง คอสมอสสีส้ม สีเหลือง สื่ออารมณ์ความรู้สึกสดใส ร่าเริง ดอกคอสมอสสีชมพู สื่ออารมณ์ความรู้สึก อ่อนโยน อ่อนหวาน มีต้นไม้ใหญ่สีเขียวให้ความรู้สึกถึงความสดชื่น เย็นสบาย ให้ร่มเงา พื้นหลังเป็นทิวภูเขาตลบเป็นฉากหลังสีเขียวทางธรรมชาติที่สร้างความรู้สึกแข็งแรงแต่สดชื่น และท้องฟ้าไล่สีจากเข้มมาอ่อนให้ความรู้สึกสงบ ปลอดภัย เย็นสบาย มีก้อนเมฆสีขาวจางระหว่างรอยต่อของขอบท้องฟ้ากับภูเขา สร้างบรรยากาศของอากาศยามเช้าให้รู้สึกสดชื่นเย็นสบาย

ภาพที่ 3: แบบร่างจิตรกรรมชุดที่ 2 แบบที่ 3

ที่มา: พณณภัตสร ภัทรภาสิทธ์ (2566)

ภาพที่ 3 จะเห็นได้ว่า แบบร่างนี้เป็นภาพสวนที่มีต้นไม้ขนาดใหญ่แผ่กิ่งก้านให้ร่มเงา ระยะหน้าซึ่งเป็นจุดเด่นของภาพเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่แผ่กิ่งก้านปกคลุมจากด้านซ้ายของภาพไปสู่ด้านขวาของภาพให้ความรู้สึกถึงชีวิต ความแข็งแรง บารมี ร่มเงา ใบไม้สีเขียวเข้มและสีเขียวอ่อนให้ความรู้สึกสดชื่น สดใส โปร่งสบาย มีพื้นหญ้าสีเขียวที่มีการแทรกสีแสงเป็นสีโทนร้อน คือ สีเหลือง ส้ม แสดงถึงแสงแดดยามเช้าที่ส่องลอดผ่านพุ่มไม้ใบไม้ตกลงมาที่พื้นหญ้าให้ความอบอุ่น แทรกสีโทนเย็นบริเวณที่เป็นเงาของต้นไม้ คือ สีฟ้าและสีเขียวเข้มให้ความรู้สึกเย็นสบาย ผ่อนคลาย ระยะหลังของภาพเป็นกลุ่มต้นไม้สีเขียวอ่อนสร้างมิติระยะไกล พื้นหลังของภาพเป็นท้องฟ้าอ่อนเสมือนมีหมอกจาง ๆ อยู่ไกล ๆ

สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมด้วยเทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ จำนวน 3 ภาพ ขนาด 60X80 เซนติเมตร เพื่อใช้ติดตั้งบนผนังห้องนันทนาการ 2 ตำแหน่งคือ บริเวณผนังริมหน้าต่าง 2 ข้างระหว่างโทรทัศน์ จำนวน 2 รูป ซึ่งภาพมีเรื่องราวบรรยากาศเชื่อมโยงกัน และผนังด้านในติดกับห้องพยาบาลจำนวน 1 รูป

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ
ในพลุฒเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

ภาพที่ 4: ผลงานจิตรกรรมที่เสร็จสมบูรณ์ ภาพทุ่งคอสมอส ภาพซ้าย และภาพทุ่งทานตะวัน ภาพขวา

ที่มา: พัฒน์ภัสสร ภัทธภาสิทธิ์ (2566)

ภาพที่ 4 คือผลงานจิตรกรรมที่เสร็จสมบูรณ์ ชื่อภาพทุ่งคอสมอส ภาพที่อยู่ด้านซ้าย และชื่อภาพทุ่งทานตะวัน ภาพที่อยู่ด้านขวา สร้างสรรค์ด้วย เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60X80 เซนติเมตร

ภาพที่ 5: ภาพบรรยากาศของผู้สูงอายุในห้องนันทนาการหลังติดตั้งผลงานจิตรกรรม
ตำแหน่งที่ 1

ที่มา: พณณภัสสร ภัทธภาสิทธิ์ (2566)

ภาพที่ 5 จะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุเข้ามาใช้พื้นที่ในการรับประทานอาหารและ
ชื่นชมผลงานจิตรกรรม ภายหลังจากติดตั้งผลงานจิตรกรรมบนผนังห้องนันทนาการ
ตำแหน่งที่ 1

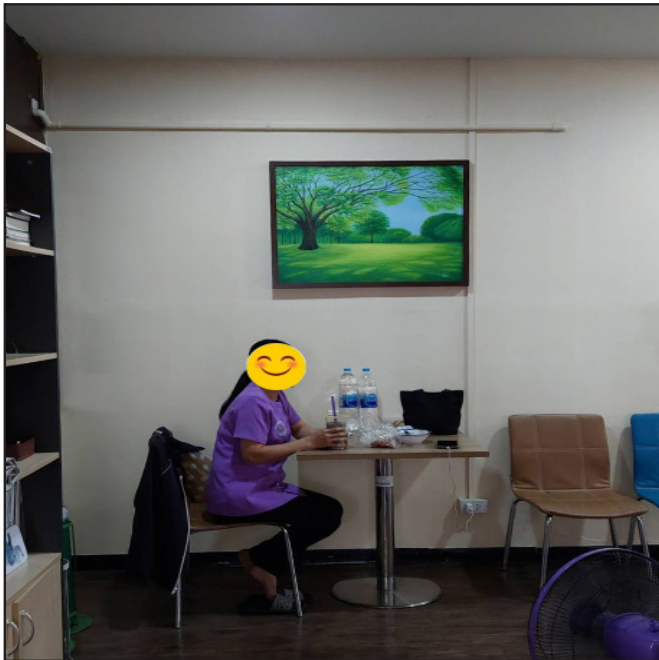

ภาพที่ 6: ภาพร่มไม้โอเดด

ที่มา: พณณภัสสร ภัทธภาสิทธิ์ (2566)

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ
ในพลุมเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

ภาพที่ 6 คือผลงานจิตรกรรมที่เสร็จสมบูรณ์ ชื่อภาพร่มไม้ไผ่แดด สร้างสรรค์
ด้วย เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ ขนาด 60X80 เซนติเมตร

ภาพที่ 7: ภาพผู้ดูแลใช้พื้นที่ห้องนันทนาการหลังติดตั้งผลงานจิตรกรรม ตำแหน่งที่ 2
ที่มา: พันธุ์ภัสสร ภัทรภาสสิทธิ์ (2566)

ภาพที่ 7 จะเห็นได้ว่า ผู้ดูแลผู้สูงอายุได้ใช้พื้นที่ในการพักรับประทานอาหารและ
ชื่นชมผลงานจิตรกรรมภาพร่มไม้ไผ่แดด ภายหลังการติดตั้งผลงานจิตรกรรมบนผนังห้อง
นันทนาการ ตำแหน่งที่ 2

3. ประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจาก ผู้สูงอายุที่รับบริการในพดลเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

ผลการประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรม
จากผู้สูงอายุที่รับบริการในพดลเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

ตารางที่ 2: แสดงผลการประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงาน
จิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพดลเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาล
สมเด็จพระปิ่นเกล้า

คำถาม	ระดับความพึงพอใจ					ผลการประเมิน		
	พอใจ มากที่สุด 5	พอใจ มาก 4	พอใจ ปาน กลาง 3	พอใจ น้อย 2	พอใจ น้อย ที่สุด 1	ค่า เฉลี่ย ($\bar{x}$)	ร้อยละ	แปล ผล
1. ชุติภาพจิตรกรรมเพื่อ พัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุ นี้มีความงดงามและความ ประณีต	1	2	2			3.80	76.00	มาก
2. ชุติภาพจิตรกรรมเพื่อ พัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุ นี้มีเนื้อหาเรื่องราวที่ช่วยให้ ท่านรู้สึกผ่อนคลาย รื่นรมย์ อิมเมจ สบายใจ	2	1	2			4.00	80.00	มาก
3. ชุติภาพจิตรกรรมเพื่อ พัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุ นี้ช่วยให้ท่านมีความสุข	2	1	2			4.00	80.00	มาก
4. ชุติภาพจิตรกรรมเพื่อ พัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุ นี้ช่วยส่งเสริมให้สภาพ แวดล้อมของ พดลเวชโฮม แคร์มีความสวยงาม น่าอยู่ อาศัย	2		3			3.80	76.00	มาก

การสร้างสรรคัจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ
ในพลุฒเวหโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพะปิ่นเกล้า

คำถาม	ระดับความพึงพอใจ					ผลการประเมิน		
	พอใจ มาก ที่สุด 5	พอใจ มาก 4	พอใจ ปาน กลาง 3	พอใจ น้อย 2	พอใจ น้อย ที่สุด 1	ค่า เฉลี่ย ($\bar{x}$)	ร้อยละ	แปล ผล
5. ท่านมีความพึงพอใจในชุด ภาพจิตรกรรมเพื่อพัฒนา สุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนี	2		3			3.80	76.00	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.88	77.60	มาก

ที่มา: พัฒนภัสสร ภัทธาสัทธี (2566)

ตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพ
ในงานจิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพลุฒเวหโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาล
สมเด็จพะปิ่นเกล้า ประเมินโดยผู้สูงอายุที่รับบริการในพลุฒเวหโฮมแคร์ จำนวน 5 คน
โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีผลการ
ประเมินคุณค่าและความพึงพอใจมากที่สุด มีจำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 2 ชุดภาพจิตรกรรมเพื่อ
พัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนีมีเนื้อหาเรื่องราวที่ช่วยให้ท่านรู้สึกผ่อนคลาย รื่นรมย์
อิมเมจ สบายใจ ระดับความพึงพอใจ พอใจมากที่สุด 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 พอใจมาก
1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 พอใจปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 อยู่ในระดับมาก มีค่า
เฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และ ข้อ 3 ชุดภาพจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนีช่วยให้
ท่านมีความสุข ระดับความพึงพอใจ พอใจมากที่สุด 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 พอใจมาก
1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 พอใจปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.00 รองลงมา คือ ข้อ 1 ชุดภาพจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนีมี
ความงดงามและความประณีต ระดับความพึงพอใจ พอใจมากที่สุด 1 คน คิดเป็นร้อยละ
20 พอใจมาก 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 พอใจปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 อยู่ใน
ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ข้อ 4 ชุดภาพจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูง
อายุนีช่วยส่งเสริมให้สภาพแวดล้อมของพลุฒเวหโฮมแคร์มีความสวยงาม น่าอยู่อาศัย

ระดับความพึงพอใจ พอใจมากที่สุด 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 พอใจปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และข้อ 5 ท่านมีความพึงพอใจในชุดภาพจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนี้ ระดับความพึงพอใจ พอใจมากที่สุด 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 พอใจปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลด้านสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์พบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยา และทฤษฎีการรับรู้โดยตรง เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน

สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ หมายถึง การรับรู้ความซาบซึ้งในคุณค่าแห่งความงาม ความประณีตและเรื่องราวในงานทัศนศิลป์ (มัย ตะดิยะ, 2562: 82) โดยโอชนา พูลทองดีวัฒนา (2561: 13-14) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การรับรู้ของมนุษย์ต่อความงามจากผลงานทางทัศนศิลป์ เช่น งานจิตรกรรม เป็นการรับรู้เพื่อการรับรู้เท่านั้น มีจุดจบในตัวเอง ตามที่งานทัศนศิลป์ชิ้นนั้น ๆ ถ่ายทอดออกมา เรียกการรับรู้ลักษณะนี้ว่าประสบการณ์ทางสุนทรียะ และประสบการณ์นี้ จะส่งผลต่ออารมณ์ และจิตใจ เกิดความรู้สึก ทั้งทางด้านดี หรือ สุขารมณ์ ซึ่งเป็นอารมณ์ของความสุข เพลิดเพลิน สบายใจ รื่นรมย์ อิ่มเอมใจ ประทับใจ และส่งผลต่อบุคลิกภาพ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ และยังสามารถส่งผลตรงข้ามได้เช่นกัน นั่นคือ ทุกขารมณ์ ซึ่งเป็นอารมณ์ แห่งความเจ็บปวดความทุกข์ เสียใจความกลัว โดยอารมณ์ทั้งสองชนิดนี้ คือความหมายของสุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์

สีกับจิตวิทยา สีเป็นทัศนธาตุหนึ่งในงานทัศนศิลป์ มีส่วนร่ำที่ส่งผลต่ออารมณ์ และจิตใจ สีบางสีสามารถเพิ่มหรือลดแรงดันโลหิตส่งผลต่อภาวะความตึงเครียด ความตื่นตัว ความสนใจ และการผ่อนคลายให้แก่บุคคลได้ รวมถึงการรับรู้สีในระดับจิตไร้สำนึก ประสบการณ์เกี่ยวกับสีที่สะสมไว้ในจิตไร้สำนึกของบุคคลซึ่งเคยได้รับมาตั้งแต่วัยเด็ก สามารถสื่อความรู้สึก สื่อความหมายทางอารมณ์อย่างกว้างขวาง (ปทุมรัตน์ พิชญไพบูลย์, 2560: 82-90) ผู้ที่ชมผลงานจิตรกรรมจะสามารถรับสารตามประสบการณ์สุนทรียะของแต่ละคน ซึ่งสีจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างความรู้สึกทั้งด้านลบและด้านบวก อันแสดงถึงความรู้สึแห่งศิลปะที่แตกต่างกันไป

การสร้างสรรคจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ ในพลุฒเวหโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพะปิ่นเกล้า

ทฤษฎีรับรู้โดยตรง อยู่ภายใต้บริบทของจิตวิทยานิเวศ (Ecological Psychology) เป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผ่านประสบการณ์ทางสุนทรียะ ผู้ที่ชมภาพจิตรกรรมจะรับรู้ว่ามีคุณค่าในภาพจิตรกรรมมีความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์ตรงที่ตนเคยได้รับมาก่อน ประสบการณ์เหล่านี้จะส่งผลทางด้านจิตใจของมนุษย์ ทั้งด้านความประทับใจและความสะเทือนใจ (ปทุมรัตน์ พิชญไพบูลย์, 2560: 115-117)

2. การสร้างสรรคงานจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการในพลุฒเวหโฮมแคร์ สร้างสรรคผลงานจิตรกรรมด้วยเทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ จำนวน 3 ภาพ ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร ติดตั้งบนผนังห้องนันทนาการ 2 ตำแหน่ง คือ บริเวณผนังริมหน้าต่าง 2 ข้างระหว่างโทรทัศน์ จำนวน 2 รูป ซึ่งภาพมีเรื่องราวบรรยากาศเชื่อมโยงกัน และผนังด้านในติดกับห้องพยาบาลจำนวน 1 รูป แนวคิดในการสร้างสรรคงานจิตรกรรมคือ สีเส้นและแสงแดดอันสดใสในธรรมชาติ ซึ่งนำเสนอมุมมองเรื่องราวที่ปรากฏในภาพเป็นภาพทิวทัศน์ของธรรมชาติที่ให้ความรู้สึกถึงความสดชื่นสดใส บรรยากาศของแสงแดดยามเช้าที่ให้ความรู้สึกอบอุ่นให้พลังในวันใหม่ของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีรับรู้โดยตรงที่กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผู้ชมจะรับรู้ว่ามีคุณค่าในภาพจิตรกรรมมีความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ตนเคยได้รับมาก่อน ผู้ชมก็สามารถเข้าใจภาพจิตรกรรมได้โดยตรง (ปทุมรัตน์ พิชญไพบูลย์, 2560: 115-117) ซึ่งผู้สูงอายุที่ได้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ที่ตรงกันเกี่ยวกับภาพทิวทัศน์ ธรรมชาติ ต้นไม้ ดอกไม้ สีเส้นสดใส บรรยากาศสีสว่าง ๆ นวล ๆ ที่ทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายสบายใจ อิ่มเอมใจ และสอดคล้องกับหลักการสีกับจิตวิทยา ที่กล่าวไว้ว่า สีเป็นสิ่งเร้าที่ส่งผลต่ออารมณ์และจิตใจ สีบางสีสามารถส่งผลต่อการผ่อนคลายให้แก่บุคคลได้ (ปทุมรัตน์ พิชญไพบูลย์, 2560: 90)

3. ผลการประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพลุฒเวหโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพะปิ่นเกล้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีผลการประเมินคุณค่าและความพึงพอใจมากที่สุด มีจำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 2 ชุดภาพจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนี้มีเนื้อหาเรื่องราวที่ช่วยให้ท่านรู้สึกผ่อนคลาย รื่นรมย์ อิ่มเอมใจ สบายใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และ ข้อ 3 ชุดภาพจิตรกรรม

เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนี้ช่วยให้ท่านมีความสุข มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 รองลงมา คือ ข้อ 1 ชุดภาพจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนี้มีความงดงามและความประณีต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ข้อ 4 ชุดภาพจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนี้ช่วยส่งเสริมให้สภาพแวดล้อมของพุ่มเวชโฮมแคร์มีความสวยงาม น่าอยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และข้อ 5 ท่านมีความพึงพอใจในชุดภาพจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ตามลำดับ และจากการสังเกตพบว่าผู้สูงอายุที่รับบริการในพุ่มเวชโฮมแคร์ได้ใช้พื้นที่นี้เป็นบางเวลา ประกอบกับการที่ผู้สูงอายุมีสภาพทางร่างกายที่เสื่อมทั้งสายตา การเคลื่อนไหวและการรับรู้ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีความพึงพอใจในระดับความพึงพอใจปานกลางในบางคน จากผลการประเมิน รวมทั้งการที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับพี่ผู้ดูแล และผู้สูงอายุที่ได้ชมงานจิตรกรรมชุดนี้ จะชื่นชมว่าสวยงาม รู้สึกอึ้งอัมและแสดงอาการยิ้มแย้มเมื่อมองผลงานจิตรกรรม นั่งมองภาพนาน ๆ สอดคล้องกับหลักการทางสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ ที่กล่าวถึง การรับรู้ความซาบซึ้งในคุณค่าแห่งความงาม ความประณีตและเรื่องราวในงานทัศนศิลป์ เกิดจากการรับรู้ของมนุษย์ต่อความงามจากผลงานทางทัศนศิลป์ (มัย ตะติยะ, 2562: 82) และสอดคล้องกับ สีกกับจิตวิทยา ที่กล่าวถึง สีในงานทัศนศิลป์ มีส่วนเราที่ส่งผลต่ออารมณ์และจิตใจ สีบางสีสามารถส่งผลต่อ ความตื่นตัว ความสนใจ และการผ่อนคลายให้แก่บุคคลได้ ผู้ที่ชมผลงานจิตรกรรมจะสามารถรับสารตามประสบการณ์เกี่ยวกับสีที่สะสมไว้ในจิตไร้สำนึกของแต่ละคน ซึ่งสีจะมีส่วนสำคัญในการสร้างความรู้สึก สื่อความหมายทางอารมณ์ (ปทุมรัตน์ พิษณุไพบูลย์, 2560: 82-90) อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ทฤษฎีรับรู้โดยตรง โดย ปทุมรัตน์ พิษณุไพบูลย์ (2560: 115-117) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากประสบการณ์ ซึ่งการรับรู้ในภาพจิตรกรรมนี้จะมีเนื้อหาจากความงามในธรรมชาติ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เคยรับรู้มาก่อน จึงเกิดการรับรู้ได้โดยไม่ต้องคาดเดาหรือตีความหมาย ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะส่งผลต่ออารมณ์และจิตใจ เช่น เกิดความรู้สึกซาบซึ้ง อึ้งอัมใจ ความประทับใจ สดชื่น ผ่อนคลาย และส่งผลต่อบุคลิกภาพ ความรู้สึกนึกคิด ผลงานจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนี้ส่งผลต่อความการรับรู้ ซาบซึ้งทางความงามในงานจิตรกรรมให้กับผู้สูงอายุ เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย รื่นรมย์ อึ้งอัมใจสบายใจ ช่วยส่งเสริมทัศนียภาพของพุ่มเวชโฮมแคร์ให้สวยงาม น่าอยู่อาศัย และจากการที่ผู้สูงอายุในพุ่มเวชโฮมแคร์ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นในการสัมภาษณ์ จนได้แนวความคิดในการสร้างสรรค์จิตรกรรม ตลอดจนสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ ในพลุณเวหโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

จิตรกรรมและนำมาติดตั้ง ณ ห้องนันทนาการของพลุณเวหโฮมแคร์ ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความพึงพอใจและเห็นคุณค่าในผลงานจิตรกรรมได้

บทสรุป

สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ สักกับจิตวิทยา และทฤษฎีการรับรู้โดยตรงนั้นเป็นเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ คือ การรับรู้ซาบซึ้งในคุณค่าแห่งความงาม ความประณีต และเรื่องราวในงานทัศนศิลป์ การที่จะสามารถรับรู้ซาบซึ้งในงานทัศนศิลป์ได้นั้น จะต้องมีการประสบการณ์เกี่ยวกับสีในระดับจิตไร้สำนึกที่สื่ออารมณ์กระตุ้นความรู้สึกอันเกิดจากประสบการณ์การรับรู้ที่สะสมตั้งแต่วัยเด็ก และต้องมีการประสบการณ์การรับรู้โดยตรง คือ พฤติกรรมของมนุษย์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผ่านประสบการณ์ทางสุนทรียะ ผู้ที่ชมภาพจิตรกรรมจะรับรู้และเข้าใจวัตถุในภาพจิตรกรรมได้มากน้อยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ตรงที่ตนเคยได้รับมาก่อน

จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการในพลุณเวหโฮมแคร์ แนวความคิดสั่นและแสงแดดอันสดใสในธรรมชาติ นำเสนอมุมมองเป็นภาพทิวทัศน์ของธรรมชาติที่ให้ความรู้สึกถึงความสดชื่นสดใส บรรยายภาพของแสงแดดยามเช้าที่ให้ความรู้สึกอบอุ่นให้พลังในวันใหม่ของชีวิต ซึ่งแนวคิดนี้ได้วิเคราะห์มาจากการให้สัมภาษณ์ของผู้สูงอายุ สร้างสรรค์ด้วยเทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ จำนวน 3 ภาพ ขนาด 60X80 เซนติเมตร ติดตั้งบนผนังห้องนันทนาการ ซึ่งเป็นห้องที่ผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ร่วมกัน

ผลการประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพลุณเวหโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และจากการสังเกตและพูดคุยกับทีมผู้ดูแล รวมทั้งผู้สูงอายุที่ได้ชมงานจิตรกรรมชุดนี้ จะชื่นชมว่าสวยงาม รู้สึกอิ่มเอมใจ และแสดงอาการยิ้มแย้มเมื่อบ่งผลงานจิตรกรรม น้่มองภาพนาน ๆ

การรับรู้ในภาพจิตรกรรมนี้มีเนื้อหาจากความงามในธรรมชาติ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เคยรับรู้มาก่อนของผู้สูงอายุ ประสบการณ์เหล่านี้จะส่งผลต่ออารมณ์และจิตใจ และส่งผลต่อบุคลิกภาพ ความรู้สึกนึกคิด ผลงานจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุนี้ส่งผลต่อการรับรู้ เกิดความซาบซึ้งทางความงามในงานจิตรกรรมให้กับผู้สูงอายุ และส่งผลให้รู้สึกผ่อนคลาย รื่นรมย์ อิ่มเอมใจ สบายใจ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมทัศนียภาพของพลุณเวหโฮมแคร์ให้มีความ

สวยงาม น่าอยู่อาศัย การสร้างสรรค์จิตรกรรมจากงานวิจัยนี้ได้องค์ความรู้ใหม่เป็นแนวคิดในการสร้างงานจิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรีภาพให้แก่ผู้สูงอายุ และเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างงานศิลปะที่ใช้ในการปรับภูมิทัศน์ให้กับศูนย์ดูแลผู้สูงอายุได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การสร้างสรรค์จิตรกรรมนี้หากจะนำไปใช้หรือออกแบบในกลุ่มผู้สูงอายุที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ควรให้ผู้สูงอายุมีสวนร่วมตลอดกระบวนการสร้างสรรค์ แต่ในกรณีผู้สูงอายุติดเตียงควรใช้วิธีอื่น เช่น การสอบถามและการประเมินจากญาติหรือผู้ดูแลที่ใกล้ชิด

2. การสร้างสรรค์จิตรกรรมนี้หากนำไปพัฒนาในครั้งต่อไปอาจจะขยายขนาดของผลงาน หรือเขียนภาพบนผนังห้องเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รู้สึกผ่อนคลายเช่นเดียวกับการสัมผัสบรรยากาศจริง เกิดการเข้าถึงการรับรู้ได้ง่ายมากขึ้น และรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- จอมยุทธ แห่งบ้านจอมยุทธ. (2543). *คุณค่าของงานทัศนศิลป์*. https://www.baanjommyut.com/library_2/extension-4/the_visual_aesthetics/11.html
- จิราภรณ์ การะเกตุ. (2562). *ประเทศไทยกับสังคมผู้สูงอายุ*. <https://il.mahidol.ac.th/upload/img/2019-05-15-052430.pdf>
- ชูวิทย์ รัตนพลแสนย์, สุเทพ จันท์เทศ, และ พรพิชิต สุวรรณศิริ. (2554, พฤษภาคม-สิงหาคม). ผลของการใช้ศิลปะกรรมบำบัดที่มีต่อภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุของชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า. *วารสารเกษตรศาสตร์ (สังคม)*, 32(2), 191-200.
- ญาดารัตน์ บาลจำย, พิชรินทร์ สุนทราภิรมย์ ณ พัทลุง, และ จิราพร เกศพิชญวัฒนา. (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). ศิลปะเพื่อการบำบัดในผู้สูงอายุ. *วารสารเกื้อการณย์*, 25(2), 195-209.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2567). *ประวัติศิลปะบำบัด*. https://www.happyhomeclinic.com/alt04-arttherapy_hx.htm
- ปทุมรัตน์ พิชญไพบูลย์. (2560). *จิตวิทยาศิลปะ: สุนทรีศาสตร์เชิงประจักษ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ ในพุ่มเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

พัฒนภัฏสร ภัทธาสีทธิ (ผู้ถ่ายภาพ). ภาพบรรยากาศของผู้สูงอายุในห้องนันทนาการ
หลังติดตั้งผลงานจิตรกรรม ตำแหน่งที่ 1. ณ โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า
ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน แขวงบุคคโล เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. เมื่อวันที่
20 มกราคม 2566.

พัฒนภัฏสร ภัทธาสีทธิ (ผู้ถ่ายภาพ). ภาพผู้ดูแลในพื้นที่ห้องนันทนาการหลังติดตั้งผลงาน
จิตรกรรม ตำแหน่งที่ 2. ณ โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ถนนสมเด็จพระ
เจ้าตากสิน แขวงบุคคโล เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. เมื่อวันที่ 20 มกราคม
2566.

พัฒนภัฏสร ภัทธาสีทธิ (2566). แบบร่างจิตรกรรมชุดที่ 1 แบบร่างปรับปรุง. ใน รายงาน
วิจัยเรื่องการสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการ
ในพุ่มเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

พัฒนภัฏสร ภัทธาสีทธิ (2566). แบบร่างจิตรกรรมชุดที่ 2 แบบที่ 3. ใน รายงานวิจัยเรื่อง
การสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการในพุ่ม
เวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

พัฒนภัฏสร ภัทธาสีทธิ (2566). ผลงานจิตรกรรมที่เสร็จสมบูรณ์ ภาพทุ่งคอสมอส ภาพ
ชาย และภาพทุ่งทานตะวัน ภาพขวา. ใน รายงานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์
จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการในพุ่มเวชโฮมแคร์ศูนย์
ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ธนบุรี

พัฒนภัฏสร ภัทธาสีทธิ. (2566). ผังแสดงกระบวนการรับรู้ทางสุนทรียภาพทางทัศน
ศิลป์. ใน รายงานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้
ผู้สูงอายุที่รับบริการในพุ่มเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาล
สมเด็จพระปิ่นเกล้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

พัฒนภัฏสร ภัทธาสีทธิ (2566). ภาพร่มไม้ไผ่แดด. ใน รายงานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์
จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการในพุ่มเวชโฮมแคร์ศูนย์
ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ธนบุรี

พัฒนภัตสร ภัทธานิธิ. (2566). แสดงผลการประเมินคุณค่าและความพึงพอใจทางด้านสุนทรียภาพในงานจิตรกรรมจากผู้สูงอายุที่รับบริการในพหุเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า. ใน รายงานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการในพหุเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

พัฒนภัตสร ภัทธานิธิ. (2566). แสดงสัดส่วนการใช้โทนสีเย็นและโทนสีร้อนในการสร้างงานจิตรกรรม. ใน รายงานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์จิตรกรรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพให้ผู้สูงอายุที่รับบริการในพหุเวชโฮมแคร์ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มัย ตะตียะ. (2562). สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ (ฉบับสุดคุ้ม). กรุงเทพฯ: เลิศล้ำเพลส.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2562). *ธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ*. รายงานที่ตีอาร์ไอ. <https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2019/07/wb151.pdf>

สุนิสา คำขึ้น, หฤทัย กงมหา, วิจิตร แผ่นทอง, และ ปรางทิพย์ ทาเสนาะ เอลเทอร์. (2563, กันยายน-ธันวาคม). ภาพสุขภาพจิตและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในผู้สูงอายุ. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล*, 36(3), 150-163.

อรทยา สารมาศ, ปุณณรัตน์ พิษณุไพบูลย์, และ ขนบพร แสงวณิช. (2563, มกราคม-เมษายน). ศิลปะเป็นฐานด้วยการเล่าเรื่องจากภาพเพื่อสร้างสุขภาวะของผู้สูงอายุ. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 8(1), 1-15.

โอชนา พูลทองดีวัฒนา. (2561). *ประวัติสุนทรียศาสตร์ตะวันตก*. กรุงเทพฯ: ทวีวัฒนาการพิมพ์.

Received: July 14, 2024

Revised: October 20, 2024

Accepted: October 21, 2024